

Záznamy, vlastní moduly, pokročilá syntaxe, užitečné datové typy

IB016 Seminář z funkcionálního programování

Fakulta informatiky, Masarykova univerzita

Záznamy

Záznamy

Připomenutí: psaní getterů přes pattern-matching

```
data Student = Student Int String Int String
```

```
getUCO (Person u _ _ _) = u
```

```
getName (Person _ n _ _) = n
```

```
getAge (Person _ _ a _) = a
```

```
getCity (Person _ _ _ c) = c
```

Záznamy

Připomenutí: psaní getterů přes pattern-matching

```
data Student = Student Int String Int String
getUCO (Person u _ _ _) = u
getName (Person _ n _ _) = n
getAge (Person _ _ a _) = a
getCity (Person _ _ _ c) = c
```

Záznamy (*records*): pojmenování hodnot v definici

```
data Student = Student { uco :: Int,
                          name :: String,
                          age :: Int,
                          city :: String }
```

Vytvoří automaticky odpovídající *selektory*:

- `uco :: Student -> Int`
- `name :: Student -> String`
- `age :: Student -> Int`
- `city :: Student -> String`

Záznamy: konstrukce

Hodnota typu **Student** se dá vytvořit několika způsoby

Klasickým voláním konstruktoru:

```
s1 = Student 123 "Ales" 19 "Praha"
```

Pomocí jmen polí:

```
s2 = Student { uco = 359542,  
              name = "Martin",  
              age = 32,  
              city = "Brno" }
```

Z jiné hodnoty úpravou polí:

```
s3 = s2 { uco = 42, city = "Olomouc" }
```

Záznamy: použití

Hodnota typu **Student** se dá použít

Pomocí selektorů:

```
isOlderThan20 s = age s > 20
```

V definici podle vzoru

```
isOlderThan20 (Student { age = a }) = a > 20
```

V definici podle vzoru zkráceně (rozšíření NamedFieldPuns¹)

```
isOlderThan20 (Student { age }) = age > 20
```

V definici podle vzoru ještě zkráceněji (rozšíření RecordWildCards)

```
isOlderThan20 (Student { .. }) = age > 20
```

---

¹{-# LANGUAGE NamedFieldPuns #-} úplně na vrchu souboru nebo ghci -XNamedFieldPuns

Záznamy: Více konstruktorů

Lze použít i na datové typy s více hodnotovými konstruktory:

```
data BinTree a = Empty | Node { btValue :: a,  
                               btLeft  :: BinTree a,  
                               btRight :: BinTree a  
                             }
```

```
valueOrDefault :: a -> BinTree a -> a
```

```
valueOrDefault def Empty = def
```

```
valueOrDefault _ (Node { btValue = v }) = v
```

Vlastní moduly

Logické členění většího kódu

- související funkce zabalené do jednoho „jmenného prostoru“
- program rozdělený na nezávislé a znovupoužitelné části

Zapouzdření

- mohou být veřejné (exportované) jen vybrané funkce
- datový typ nemusí mít veřejný hodnotový konstruktor; uživatel může dostat možnost hodnoty vytvářet jen pomocí na to určených funkcí („chytré konstruktory“)

Vlastní moduly: syntaxe

Veřejné všechny funkce:

```
module Foo where
-- zbytek souboru, definice funkcí a typů
```

Veřejné jen funkce `foo` a `bar`:

```
module Foo (foo, bar) where
```

Veřejná funkce `foo` a datový typ `Tree`:

```
module Foo (foo, Tree) where
```

Veřejná funkce `foo`, datový typ `Tree` a jeho hodnotové konstruktory `Empty` a `Node`:

```
module Foo (foo, Tree(Empty, Node)) where
```

Veřejná funkce `foo`, datový typ `Tree` a všechny jeho hodnotové konstruktory:

```
module Foo (foo, Tree(..)) where
```

Vlastní moduly: příklady

Napište modul **Stack**, který exportuje datový typ **Stack** a a funkce

- `empty :: Stack a`,
- `push :: a -> Stack a -> Stack a`,
- `top :: Stack a -> Maybe a`,
- `pop :: Stack a -> Stack a`.

Napište modul **Stack**, který exportuje datový typ **Queue** a a funkce

- `empty :: Queue a`,
- `enqueue :: a -> Queue a -> Queue a`,
- `first :: Queue a -> Maybe a`,
- `dequeue :: Queue a -> Queue a`.

Pokročilá syntaxe

Pokročilejší syntaxe: case

Připomenutí: **case**: používání vzorů uvnitř funkce

```
mapMaybe :: (a -> Maybe b) -> [a] -> [b]
```

```
mapMaybe _ [] = []
```

```
mapMaybe f (x:xs) = case f x of
```

```
    Just v -> v : mapMaybe f xs
```

```
    Nothing -> mapMaybe f xs
```

Pokročilejší syntaxe: case

Připomenutí: **case**: používání vzorů uvnitř funkce

```
mapMaybe :: (a -> Maybe b) -> [a] -> [b]
mapMaybe _ []      = []
mapMaybe f (x:xs) = case f x of
    Just v  -> v : mapMaybe f xs
    Nothing ->   mapMaybe f xs
```

Rozšíření LambdaCase pro zkrácení `\x -> case x of`

```
{-# LANGUAGE LambdaCase #-}
defaultedMap :: (a -> b) -> b -> [Maybe a] -> [b]
defaultedMap f d = map $ \case
    Just v  -> f v
    Nothing -> d
```

Pokročilejší syntaxe: strážce (guards)

Připomenutí: vyhnutí se násobným `if`ům

```
data Ordering = LT | EQ | GT deriving Show
```

```
compare :: Ord a => a -> a -> Ordering
```

```
compare x y
```

```
| x < y      = LT
```

```
| x == y     = EQ
```

```
| otherwise  = GT
```

Pokročilejší syntaxe: strážče (guards)

Připomenutí: vyhnoutí se násobným `if`ům

```
data Ordering = LT | EQ | GT deriving Show
```

```
compare :: Ord a => a -> a -> Ordering
```

```
compare x y
```

```
  | x < y      = LT
```

```
  | x == y     = EQ
```

```
  | otherwise  = GT
```

Výchozí rozšíření PatternGuards umožňuje použít ve strážích i vzory

```
-- lookup :: Eq a => a -> [(a, b)] -> Maybe b
```

```
defaultedLookup :: [(Int, a)] -> a -> Int -> a
```

```
defaultedLookup db def key
```

```
  | key >= 0, Just val <- lookup key db = val
```

```
  | otherwise                          = def
```


Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

$(\$) :: (a \rightarrow b) \rightarrow a \rightarrow b$

$f \$ x = f x$

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ $f \$ g \$ x \equiv f (g x)$

■ $f . g \$ h x \equiv (f . g) (h x)$

Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

$(\$) :: (a \rightarrow b) \rightarrow a \rightarrow b$

$f \$ x = f x$

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ $f \$ g \$ x \equiv f (g x)$

■ $f . g \$ h x \equiv (f . g) (h x)$

Zamyšlení:

mezera jako operátor aplikace (priorita 10, asociativita zleva)

■ $f g x \equiv (f g) x$

Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

$(\$)$ `:: (a -> b) -> a -> b`

`f $ x = f x`

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ `f $ g $ x ≡ f (g x)`

■ `f . g $ h x ≡ (f . g) (h x)`

Zamyšlení:

mezera jako operátor aplikace (priorita 10, asociativita zleva)

■ `f g x ≡ (f g) x`

`filter (>10) ( map (^2) ( filter even [1..10] ) )`

Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

`($) :: (a -> b) -> a -> b`

`f $ x = f x`

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ `f $ g $ x ≡ f (g x)`

■ `f . g $ h x ≡ (f . g) (h x)`

Zamyšlení:

mezera jako operátor aplikace (priorita 10, asociativita zleva)

■ `f g x ≡ (f g) x`

```
filter (>10) ( map (^2)  ( filter even [1..10] ) ) )
( filter (>10) . map (^2) ) ( filter even [1..10] )
```

Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

`($) :: (a -> b) -> a -> b`

`f $ x = f x`

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ `f $ g $ x ≡ f (g x)`

■ `f . g $ h x ≡ (f . g) (h x)`

Zamyšlení:

mezera jako operátor aplikace (priorita 10, asociativita zleva)

■ `f g x ≡ (f g) x`

```
filter (>10) ( map (^2)    ( filter even [1..10] ) )
( filter (>10) . map (^2) ) ( filter even [1..10] )
filter (>10) . map (^2) $ filter even [1..10]
```

Pokročilejší syntaxe: \$

Připomenutí: zbavujeme se závorek dolarem

$(\$)$ $:: (a \rightarrow b) \rightarrow a \rightarrow b$

$f \$ x = f x$

Operátor aplikace funkce (priorita 0, asociativita zprava)

■ $f \$ g \$ x \equiv f (g x)$

■ $f . g \$ h x \equiv (f . g) (h x)$

Zamyšlení:

mezera jako operátor aplikace (priorita 10, asociativita zleva)

■ $f g x \equiv (f g) x$

```
filter (>10) ( map (^2)    ( filter even [1..10] ) )
( filter (>10) . map (^2) ) ( filter even [1..10] )
filter (>10) . map (^2) $ filter even [1..10]
filter (>10) $ map (^2) $ filter even [1..10]
```

Někdy chceme u vstupního argumentu funkce použít vzory, ale zároveň pak použít argument jako celek.

```
foo ((Person sex age weight) : ps)
  = if {- ... -} then (Person sex age weight) : foo ps
    else foo ps
```

Někdy chceme u vstupního argumentu funkce použít vzory, ale zároveň pak použít argument jako celek.

```
foo ((Person sex age weight) : ps)
  = if {- ... -} then (Person sex age weight) : foo ps
      else foo ps
```

Můžeme použít *as-patterns*:

```
foo (p@(Person sex age weight) : ps)
  = if {- ... -} then p : foo ps
      else foo ps
```


type a newtype

```
type String = [Char]
```

```
type Matrix a = [[a]]
```

- typový alias: jen nové pojmenování, zaměnitelné s původním typem
- výjimka: nelze použít při instanciování typových tříd
- pouze pro přehlednost kódu, pro překladač transparentní

type a newtype

```
type String = [Char]
```

```
type Matrix a = [[a]]
```

- typový alias: jen nové pojmenování, zaměnitelné s původním typem
- výjimka: nelze použít při instanciování typových tříd
- pouze pro přehlednost kódu, pro překladač transparentní

```
newtype Matrix a = M { unM :: [[a]] } deriving Show
```

- nový typ (jako **data**) $\Rightarrow$ typová kontrola překladače
- musí mít právě jeden unární hodnotový konstruktor
- nutnost „rozbalování“ a „balení“

```
    M (map (map (+4)) (unM matrix))
```

- časté využití: psaní jiné instance pro týž typ
- rychlejší než **data**, další rozdíly s rozšířeními GHC
(nad rámec kurzu: `-XGeneralisedNewtypeDeriving`)

Otypování samostatného výrazu:

- přes povel interpretu : t

Typované díry I.

Otypování samostatného výrazu:

- přes povel interpretu :t

Otypování výrazu v kódu:

- použijeme typovanou díru: ["a", "b", _]
- vygeneruje typovou chybu obsahující požadovaný typ

```
> [ "a", "b", _ ]
```

```
<interactive>:1:12: error:
```

```
* Found hole: _ :: [Char]
```

```
* In the expression: ["a", "b", _]
```

```
...
```

Typované díry:

- názvy začínají podtržítkem
- ladění typových chyb ve složitějším kódu
- prototypování programu (namísto `undefined`)
- chyby lze odložit až do okamžiku volání pomocí přepínače `GHC/GHCi -fdefer-typed-holes`
- pozor: i stejně pojmenované díry jsou *různé* díry
- více v [dokumentaci GHC](#) a na [GHC wiki](#)

Užitečné datové typy

Množiny a asociativní mapy (též *slovníky*):

- **Set** a
  - `a` je typ hodnoty, musí být v **Ord**
- **Map** `k v`
  - `k` je typ klíče, musí být **Ord**
  - `v` je typ hodnoty
- moduly `Data.Set` a `Data.Map`
  - balík `containers`, součást běžné distribuce GHC
  - **Map** dvou typů (*lazy* a *strict*)
  - vhodný kvalifikovaný `import`
- logaritmické vkládání, odstraňování, zjišťování minima a maxima

Typový konstruktor Either

```
data Either a b = Left a
                 | Right b
                 deriving (Eq, Ord, Read, Show)
```

- používá se, když může mít výpočet dva typy výsledků
- často se používá jako zobecnění **Maybe**
  - **Left** a označuje chybný výpočet, hodnota specifikuje chybu
  - **Right** b označuje korektní výpočet, hodnota je výsledkem

```
myDiv :: Int -> Int -> Either String Int
myDiv x 0 | x < 0 = Left "-inf"
          | x > 0 = Left "+inf"
          | x == 0 = Left "NaN"
myDiv x y = Right (div x y)
```


Samostatné programování

Příklady: Záznamy

Uvažte datový typ **Student** definovaný na začátku dnešního semináře, tj.

```
data Student = Student { uco :: Int,  
                          name :: String,  
                          age :: Int,  
                          city :: String }
```

Napište funkci `namesFromCity :: String -> [Student] -> [String]`, která pro zadaný název města a seznam studentů vrátí seznam jmen studentů ze zadaného města.

Zkuste napsat jak vlastní rekurzivní funkci, tak řešení pomocí `filter` a `map`. V rekurzivní funkci zkuste použít i definici podle vzoru.

Pomocí datové struktury **Set** z modulu **Data.Set** napište funkci `containsDuplicates :: Ord a => [a] -> Bool`, která o zadaném seznamu rozhodne, jestli se v něm nějaký prvek vyskytuje alespoň dvakrát.

Pro přehled operací modulu **Data.Set** se nebojte konzultovat [dokumentaci](#).

Příklady: Data.Map

Pomocí datové struktury **Map** z modulu **Data.Map** napište funkci

`lengthStats :: [[a]] -> String`, která textově popíše histogram délek zadaných seznamů.

Tedy například

```
lengthStats ["abc", "ab", "ba", "ahoj", "yyz", "aabbcc"] =  
  "delky 2: 2, delky 3: 2, delky 4: 1, delky 6: 1"
```

Zkuste napsat jak vlastní rekurzivní funkci, tak řešení pomocí funkce `map`, foldů a vhodných obdob z modulu **Data.Map**.

Nebojte se definovat si vlastní pomocné funkce.

Pro přehled operací modulu **Data.Map** se nebojte konzultovat [dokumentaci](#).

Příklady: Moduly a záznamy

Napište modul **BST**, který obsahuje záznam **BinSearchTree** a následující funkce pro práci s binárními vyhledávacími stromy:

- prázdný binární vyhledávací strom,
- hledání prvku v binárním vyhledávacím stromě (vrací **Bool**),
- vložení prvku do binárního vyhledávacího stromu.

Vyvažování stromu při vkládání nijak řešit nemusíte (pokud chcete, samozřejmě můžete).

Chcete z modulu **BST** exportovat konstruktor datové struktury **BinSearchTree**? Proč?

Pokud vám zbyde čas, zkuste se vrátit k příkladům na **IO**, které jste minule nestihli.